TẠP CHÍ KHOA HỌC ĐẠI HỌC CỬU LONG
https://tapchikhdhcl.edu.vn
https://vjol.info.vn/index.php/dhcl
P-ISSN 3093-3196
E-ISSN 3093-3226

NGHIÊN CỨU THỰC TRẠNG ÁP DỤNG PHÁP LUẬT CỦA SINH VIÊN VỀ PHÒNG CHÁY CHỮA CHÁY VÀ CỨU NẠN CỨU HỘ TẠI CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC – CAO ĐẲNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH LONG

RESEARCH ON THE CURRENT SITUATION OF STUDENTS' APPLICATION OF FIRE PREVENTION, FIGHTING AND RESCUE LAWS AT UNIVERSITIES AND COLLEGES IN VINH LONG PROVINCE

Nguyễn Anh Tuấn, Nguyễn Thị Ngọc Tiên, Nguyễn Thanh Điền*
Trường Đại học Cửu Long
Email: nguyenthanhdien@mku.edu.vn

DOI: https://doi.org/10.65934/mkusj.2026.03-e.1344
Ngày nhận bài: 11/05/2026 *Ngày phản biện: 15/05/2026* *Ngày duyệt bài: 28/09/2026*

TÓM TẮT

Trong bối cảnh công tác phòng cháy chữa cháy (PCCC) và cứu nạn cứu hộ (CNCH) ngày càng được chú trọng nhằm bảo đảm an toàn tính mạng và tài sản của xã hội, việc nghiên cứu mức độ nhận thức và áp dụng pháp luật là vấn đề có ý nghĩa quan trọng. Kết quả khảo sát 1.500 sinh viên cho thấy: chỉ 10,7% có hiểu biết tốt về pháp luật PCCC, 10% chưa từng tham gia tập huấn, 0% đánh giá PCCC không quan trọng, 4% không tuân thủ quy định và chỉ 10% nơi ở được trang bị đầy đủ thiết bị PCCC. Các vụ cháy như tại xưởng nhang Đại Thành (8/3/2023) và xã Tân An Thạnh (27/11) minh họa nguy cơ cháy nổ nghiêm trọng. Hạn chế xuất phát từ thiếu giáo dục thường xuyên, quản lý lỏng lẻo, và cơ sở hạ tầng kém. Bằng việc kết hợp các phương pháp nghiên cứu định lượng và định tính, bài viết chỉ rõ sự khác biệt giữa quy định pháp luật và thực thi thực tế. Kết quả khảo sát cho thấy nhận thức của sinh viên hiện nay đã có ý thức tốt hơn về phòng cháy chữa cháy (PCCC) và có cải thiện những kỹ năng xử lý tình huống khẩn cấp và mức độ tuân thủ tại các khu lưu trú còn nhiều hạn chế. Từ đó, bài báo đề xuất hệ thống giải pháp đồng bộ nhằm nâng cao hiệu quả thực thi pháp luật PCCC trong môi trường học đường.

Từ khóa: *PCCC & CNCH, Áp dụng pháp luật, An toàn trường học, Sinh viên, Vĩnh Long.*

ABSTRACT

In the context of increasing emphasis on fire prevention and control (PCCC) and rescue operations to ensure the safety of lives and property, studying the level of awareness and application of the law is of significant importance. A survey of 1,500 students revealed that only 10.7% had a good understanding of fire prevention and control laws, 10% had never participated in training, 0% considered fire prevention and control unimportant, 4% did not comply with regulations, and only 10% had adequate fire prevention and control equipment in their residences. Fires such as the one at the Dai Thanh incense factory (March 8, 2023) and in Tan An Thanh commune (November 27) illustrate the serious risk of fire and explosions. These limitations stem from a lack of regular education, lax management, and poor infrastructure. By combining quantitative and qualitative research methods, this article highlights the differences between legal regulations and practical implementation. Survey results show that current students have a better understanding of fire prevention and control and improved awareness, but their emergency response skills and compliance levels in student accommodations remain limited. Therefore, the article proposes a comprehensive set of solutions to enhance the effectiveness of fire prevention and firefighting enforcement in school environments.

Keywords*: Fire prevention and rescue, Law enforcement, School safety, Students, Vinh Long*

ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh đô thị hóa và sự gia tăng phức tạp của các loại hình vật liệu mới, nguy cơ cháy nổ tại các đô thị miền Tây nói chung và tỉnh Vĩnh Long nói riêng đang trở thành thách thức lớn. Sinh viên một bộ phận nhân lực trẻ, năng động nhưng thường cư trú trong các môi trường có mật độ cao như ký túc xá, nhà trọ là đối tượng chịu tác động trực tiếp từ các sự cố cháy nổ.

Tỉnh Vĩnh Long là một tỉnh nằm ở trung tâm kinh tế của Đồng bằng sông Cửu Long, Vĩnh

Long đã không ngừng phổ biến, tuyên truyền về phòng cháy chữa cháy cho người dân, tổ chức các lớp tập huấn, đào tạo nghiệp vụ về phòng cháy, chữa cháy cho các đối tượng cụ thể có liên quan, vì thế đã kiểm soát và hạn chế được các vụ cháy và thiệt hại mà nó gây ra, góp phần vào sự phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, vẫn còn những bất cập, hạn chế cần được khắc phục như việc triển khai thực hiện các văn bản pháp luật về phòng cháy, chữa cháy ở địa phương đôi lúc còn buông lỏng, thiếu đồng bộ; nhận thức của sinh viên và một số cán bộ, nhân dân về phòng cháy, chữa cháy chưa được cao, dẫn đến việc xử lý các vụ việc xảy ra hay cách phòng ngừa chưa hiệu quả. Do đó, việc tăng cường quản lý nhà nước về phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn cứu hộ là vấn đề cấp bách hiện nay. Xuất phát từ thực tiễn đời sống, nhằm giúp cho hoạt động quản lý nhà nước về PCCC thu được hiệu quả cao nhất, qua đó nâng cao hơn nữa ý thức trách nhiệm và tuân thủ pháp luật về an toàn PCCC và CNCH cho sinh viên trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long, hạn chế vi phạm hành chính trong lĩnh vực phòng cháy và chữa cháy. Đặc biệt, đáp ứng yêu cầu xây dựng và phát triển Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam, đẩy mạnh công nghiệp hóa - hiện đại hoá đất nước và hội nhập quốc tế.

Trong giai đoạn từ đầu năm đến nay, tình hình an toàn cháy nổ trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long diễn biến phức tạp với nhiều vụ hỏa hoạn liên tiếp xảy ra các vụ cháy, nổ dẫn đến những tổn thất nghiêm trọng, gây thiệt hại nặng nề về tính mạng và tài sản của nhân dân. Đánh giá khách quan cho thấy, phần lớn các vụ cháy nổ xuất phát từ nguyên nhân chủ quan và nhận thức về công tác phòng cháy chữa cháy của người dân còn hạn chế. Bước vào mùa nắng nóng, nhu cầu sử dụng điện dự báo tăng cao đột biến, tiềm ẩn nguy cơ quá tải, mất an toàn hệ thống điện và phát sinh cháy, nổ. Qua công tác điều tra, xử lý các vụ cháy, cơ quan chức năng xác định nguyên nhân do sự cố điện tiếp tục chiếm tỷ lệ lớn, diễn biến phức tạp, đặt ra yêu cầu cấp thiết trong công tác phòng ngừa. Các vụ cháy xảy ra trong mùa nắng nóng phần lớn xuất phát từ việc quản lý, sử dụng điện không bảo đảm yêu cầu kỹ thuật, cụ thể như quá tải cục bộ hệ thống điện. Việc sử dụng đồng thời nhiều thiết bị điện công suất lớn trên cùng một đường dây không phù hợp tiết diện dẫn đến phát sinh nhiệt lớn. Các điểm nối không bảo đảm kỹ thuật, lỏng lẻo hoặc không được cách điện đúng quy chuẩn dễ phát sinh hồ quang điện, làm cháy lớp vỏ cách điện và lan sang các vật liệu dễ cháy xung quanh. Sự cố tại thiết bị điện, đặc biệt là điều hòa nhiệt độ, lắp đặt cục nóng tại vị trí không thông thoáng, không được vệ sinh định kỳ dẫn đến giảm hiệu suất tản nhiệt. Khi thiết bị hoạt động liên tục trong điều kiện nhiệt độ cao dễ xảy ra quá nhiệt, chập điện và phát sinh cháy. Mất an toàn trong quá trình sạc thiết bị điện tử và thói quen sạc pin qua đêm, sạc xe điện, điện thoại trên các bề mặt dễ cháy như nệm, sofa, gỗ… tiềm ẩn nguy cơ cháy, nổ cao. Khi xảy ra sự cố pin, đám cháy thường phát triển nhanh, sinh ra nhiều khói, khí độc, gây khó khăn cho công tác chữa cháy và thoát nạn.

Tình hình cháy, nổ: Trong năm 2025, trên địa bàn tỉnh xảy ra 18 vụ cháy, làm chết 01 người, thiệt hại tài sản khoảng 870,4 triệu đồng, so với năm 2024 giảm 07 vụ (18/25 vụ), số người chết không tăng, giảm (01/01 người), thiệt hại tài sản giảm khoảng 2.435,3 triệu đồng (870,4/3.305,7 triệu đồng).

Thực tế cho thấy, nhiều vụ cháy gây hậu quả nghiêm trọng không chỉ do thiếu trang thiết bị mà còn do sự chủ quan và thiếu kỹ năng áp dụng các quy định an toàn pháp lý vào đời sống. Việc nghiên cứu thực trạng này không chỉ có ý nghĩa về mặt lý luận pháp lý mà còn mang tính cấp thiết trong việc bảo vệ nguồn nhân lực tương lai và ổn định an ninh trật tự địa phương.

1. Tổng quan về áp dụng pháp luật trong phòng cháy chữa cháy và cứu nạn cứu hộ

Quyền Áp dụng pháp luật về PCCC & CNCH là hoạt động có mục đích của các chủ thể (trong đó có sinh viên) nhằm thực hiện các quyền và nghĩa vụ pháp lý được quy định trong các văn bản luật, nhằm ngăn ngừa nguy cơ cháy và xử lý hiệu quả khi có sự cố xảy ra.

Công tác phòng cháy chữa cháy (PCCC) được hiểu là một mạng lưới các giải pháp kỹ thuật và là hệ thống các biện pháp chiến lược hành động nhằm phòng ngừa và ứng phó với các rủi ro hỏa hoạn và các sự cố cháy nổ, từ việc giảm thiểu nguy cơ xảy ra cháy, phát hiện cháy kịp thời, đến dập tắt đám cháy và khống chế ngọn lửa và hạn chế tối đa những tổn thất về người và tài sản.

Về phương diện phòng cháy được hiểu là tổng hợp các hoạt động, biện pháp, giải pháp để hạn chế, loại trừ tác nhân, điều kiện, nguy cơ xảy ra cháy nhằm bảo đảm an toàn, nhằm kiểm soát và các điều kiện có thể dẫn đến hỏa hoạn, từ đó bảo đảm an toàn tuyệt đối cho môi trường sống và làm việc. Trong khi đó, chữa cháy bao gồm chuỗi các hoạt động tác chiến trực tiếp nhằm ngăn sự cháy lan, dập tắt hỏa hoạn và triển khai các phương án hoạt động khác để giảm thiểu thiệt hại do cháy gây ra. Các hoạt động phòng cháy chữa cháy không chỉ dừng lại ở khâu ứng phó khẩn cấp mà còn phổ biến kiến thức, nâng cao ý thức cộng đồng và an toàn cháy nổ cho cộng đồng, kiểm tra bảo dưỡng các thiết bị PCCC định kỳ, xây dựng phương án chữa cháy tại chỗ, cũng như các hoạt động thực tiễn khi xảy ra sự cố cháy nổ.

Cứu nạn cứu hộ (CNCH) là hoạt động tìm kiếm, giải cứu và hỗ trợ nạn nhân trong các tình huống khẩn cấp như thiên tai, tai nạn giao thông, sập đổ công trình, đuối nước, sạt lở đất đá, tai nạn do phương tiện thiết bị gây ra hoặc các tai nạn, sự cố khác khi có yêu cầu.

Nguyên tắc ưu tiên tính mạng con người đặt lên hàng đầu trong CNCH là cứu người bị nạn, bảo đảm an toàn tính mạng và sức khỏe cho nạn nhân cũng như lực lượng tham gia cứu hộ, song song với việc triển khai các biện pháp khắc phục hậu quả tức thời nhằm ngăn chặn sự cố lan rộng ra cộng đồng.

Để thực hiện nghiên cứu về nâng cao nhận thức của sinh viên đối với công tác PCCC và CNCH trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long, nhóm nghiên cứu đã sử dụng kết hợp nhiều phương pháp nghiên cứu khác nhau nhằm đảm bảo tính khách quan và khoa học của đề tài.

- Phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu: Thu thập, nghiên cứu các văn bản pháp luật, tài liệu khoa học, báo cáo chuyên ngành liên quan đến công tác PCCC và CNCH như Luật PCCC và CNCH, các nghị định, chỉ thị và báo cáo của lực lượng Cảnh sát PCCC.

- Phương pháp khảo sát thực tế: Tiến hành khảo sát sinh viên tại một số trường đại học, cao đẳng trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long nhằm đánh giá mức độ nhận thức, ý thức chấp hành và kỹ năng xử lý tình huống cháy nổ của sinh viên.

- Phương pháp thống kê và xử lý số liệu: Tổng hợp, phân tích các số liệu khảo sát về mức độ hiểu biết pháp luật, tần suất tham gia tập huấn, thực trạng trang bị phương tiện PCCC và các hành vi liên quan đến an toàn cháy nổ của sinh viên.

- Phương pháp so sánh và đánh giá: So sánh giữa quy định pháp luật với thực tiễn triển khai tại các cơ sở giáo dục nhằm chỉ ra những hạn chế, khó khăn và nguyên nhân tồn tại trong công tác PCCC và CNCH hiện nay.

- Phương pháp quan sát thực tiễn: Theo dõi các hoạt động tuyên truyền, diễn tập, tập huấn PCCC và CNCH tại một số cơ sở giáo dục để đánh giá hiệu quả công tác triển khai trong thực tế.

Thông qua việc kết hợp các phương pháp nghiên cứu trên, từ đó đề xuất các giải pháp phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả tuyên truyền, giáo dục và kỹ năng thực hành về PCCC và CNCH trong môi trường học đường

2. Thực trạng nhận thức và tuân thủ pháp luật phòng cháy chữa cháy và cứu nạn cứu hộ của sinh viên tại Vĩnh Long

Thực trạng nhận thức của sinh viên về phòng cháy chữa cháy và cứu nạn cứu hộ

Qua khảo sát tại các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long như Trường Đại học Cửu Long, Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vĩnh Long, Đại học Xây dựng Miền Tây và Cao đẳng Kỹ thuật Vĩnh Long… cho thấy nhận thức của sinh viên về công tác PCCC & CNCH còn nhiều hạn chế.

Mặc dù đa số sinh viên nhận thức được tầm quan trọng của công tác PCCC, nhưng mức độ hiểu biết về pháp luật, kỹ năng xử lý tình huống cháy nổ và sử dụng phương tiện chữa cháy còn chưa cao. Một bộ phận sinh viên chưa từng tham gia các lớp tập huấn hoặc diễn tập PCCC; kỹ năng thực hành còn mang tính lý thuyết, thiếu trải nghiệm thực tế.

Nhiều sinh viên chưa nắm rõ: Quy trình xử lý khi xảy ra cháy; Cách sử dụng bình chữa cháy; Kỹ năng thoát hiểm trong môi trường có khói; Kỹ năng cứu người bị nạn. Điều này làm gia tăng nguy cơ mất an toàn khi xảy ra sự cố cháy nổ trong môi trường học tập và sinh hoạt tập thể.

Thực trạng cơ sở vật chất và điều kiện an toàn PCCC

Bảng 1. Mức độ trang bị thiết bị PCCC tại ký túc xá và nhà trọ của sinh viên

Mức độ trang bị	Số lượng địa điểm	Tỷ lệ (%)
Đầy đủ (bình chữa cháy, lối thoát hiểm, báo cháy)	15	10%
Cơ bản (bình chữa cháy, lối thoát hiểm)	45	30%
Thiếu (chỉ có lối thoát hiểm)	60	40%
Không có thiết bị PCCC	30	20%

Từ kết quả khảo sát cho thấy thực trạng cơ sở trang bị thiết bị PCCC tại các khu vực lưu trú của sinh viên:

- Mức độ trang bị đầy đủ còn hạn chế: Chỉ có 10% ký túc xá và nhà trọ được trang bị đầy đủ các thiết bị cần thiết bao gồm bình chữa cháy, hệ thống báo cháy và lối thoát hiểm.

- Trang bị sơ sài hoặc thiếu hụt: Khoảng 40% nơi ở chỉ có lối thoát hiểm mà thiếu các thiết bị chữa cháy tại chỗ.

- Hoàn toàn không có thiết bị: Có đến 20% cơ sở lưu trú hoàn toàn không được trang bị bất kỳ thiết bị PCCC nào.

Điều kiện an toàn PCCC bị ảnh hưởng bởi sự kết hợp giữa hạ tầng kém và ý thức chưa cao:

- Hành vi nguy hiểm phổ biến: Nhiều sinh viên vẫn duy trì các thói quen gây mất an toàn như sử dụng ổ cắm điện quá tải, để vật liệu dễ cháy (giấy, vải) gần nguồn điện và không kiểm tra thiết bị điện trước khi ra khỏi phòng.

- Hạn chế trong quản lý: Có sự chủ quan và buông lỏng trong công tác kiểm tra, giám sát an toàn PCCC từ phía ban quản lý ký túc xá và các chủ nhà trọ.

Thực trạng tuân thủ pháp luật về phòng cháy chữa cháy và cứu nạn cứu hộ của sinh viên tại các Trường Đại học – Cao đẳng trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long

Nhằm có cơ sở để đánh giá khách quan về mức độ thực trạng tuân thủ pháp luật về phòng cháy chữa cháy (PCCC) và cứu nạn cứu hộ (CNCH) của sinh viên trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long, nhóm nghiên cứu đã triển khai tiến hành khảo sát diện rộng tại các trường Đại học - Cao đẳng trong tỉnh, bao gồm Đại học Trà Vinh, Trường Đại học Cửu Long, Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vĩnh Long, Trường Đại học Xây dựng Miền Tây và Trường Cao đẳng nghề Vĩnh Long. Chương trình khảo sát được thực hiện trong giai đoạn từ tháng 8/2025 đến tháng 10/2025, với sự tham gia của 1.500 sinh viên thuộc nhiều khối ngành khác nhau. Để đảm bảo phối hợp nhiều phương pháp thu thập thông tin như bao gồm bảng hỏi, phỏng vấn sâu, và quan sát thực tế tại các khu ký túc xá, lớp học và khu vực sinh hoạt chung. Đồng thời ghi nhận thực tế tại các khu vực nhạy cảm về cháy nổ như ký túc xá, hệ thống giảng đường và các khu sinh hoạt cộng đồng.

Bảng 2. Mức độ hiểu biết của sinh viên về các quy định pháp luật PCCC và CNCH

Mức độ hiểu biết	**Số lượng sinh viên**	**Tỷ lệ (%)**
Rất tốt	161	10,7%
Tốt	300	20%
Trung bình	800	53,3%
Kém	180	12%
Không biết	59	4%

Kết quả từ Bảng 1 cho thấy mức độ hiểu biết của sinh viên về các quy định pháp luật liên quan đến (PCCC và CNCH) còn hạn chế. Chỉ 30,7% sinh viên có mức độ hiểu biết từ tốt đến rất tốt, trong khi 53,3% ở mức trung bình và 16% có hiểu biết kém hoặc không biết gì về các quy định này. Điều này phản ánh rằng công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật về (PCCC và CNCH) tại các trường đại học – cao đẳng trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long chưa thực sự hiệu quả. Sinh viên, đặc biệt là những người ở ký túc xá hoặc nhà trọ, có nguy cơ thiếu kiến thức cần thiết để ứng phó với các tình huống cháy nổ hoặc sự cố khẩn cấp. Nguyên nhân có thể xuất phát từ việc các chương trình đào tạo, tập huấn chưa được tổ chức thường xuyên hoặc thiếu tính thực tiễn, dẫn đến việc sinh viên không nắm rõ các quy định pháp luật cụ thể.

Bảng 3. Nhận thức của sinh viên về tầm quan trọng của PCCC và CNCH

Mức độ nhận thức	**Số lượng sinh viên**	**Tỷ lệ (%)**
Rất quan trọng	1200	80%
Quan trọng	230	15,3%

Bình thường	70	4,7%
Không quan trọng	0	0%

Bảng 3 cho thấy 95,3% sinh viên nhận thức được (PCCC và CNCH) là rất quan trọng hoặc quan trọng, điều này là một tín hiệu tích cực. Tuy nhiên, vẫn còn 4,7% sinh viên chỉ đánh giá tầm quan trọng của công tác này ở mức bình thường. Mặc dù tỷ lệ sinh viên đánh giá không quan trọng chiếm 0%, nhưng việc một bộ phận nhỏ vẫn thờ ơ, xem nhẹ công tác PCCC cho thấy ý thức của sinh viên chưa thực sự đồng đều. Điều này có thể liên quan đến việc thiếu trải nghiệm thực tế hoặc nhận thức chưa đầy đủ về hậu quả nghiêm trọng của các vụ cháy nổ. Ví dụ, các vụ cháy gần đây tại Vĩnh Long, như vụ cháy xưởng nhang Đại Thành (8/3/2023) hay vụ cháy gây tử vong tại xã Tân An Thạnh vào ngày 27/11/2023, đã cho thấy sự cấp bách của việc nâng cao nhận thức. Các trường đại học, cao đẳng cần đẩy mạnh các chiến dịch tuyên truyền, sử dụng các ví dụ thực tế để minh họa tác hại của cháy nổ, từ đó khuyến khích sinh viên coi trọng hơn công tác PCCC và CNCH.

Công tác tuyên truyền và huấn luyện phòng cháy chữa cháy

Trong thời gian qua, các trường học tại Vĩnh Long đã phối hợp với lực lượng Cảnh sát PCCC tổ chức nhiều hoạt động như: Tập huấn kỹ năng chữa cháy; Diễn tập thoát hiểm; Hướng dẫn sử dụng bình chữa cháy; Trải nghiệm cứu nạn cứu hộ thực tế.

Tiêu biểu như Trường Đại học Cửu Long đã tổ chức nhiều buổi diễn tập PCCC & CNCH với sự tham gia của hàng trăm sinh viên và giảng viên. Sinh viên được trực tiếp thực hành: Dập tắt đám cháy bằng bình chữa cháy; Thoát hiểm bằng dây từ tầng cao; Di chuyển trong môi trường nhiều khói; Cứu người bị nạn.

Các hoạt động trải nghiệm thực tế đã góp phần nâng cao nhận thức, kỹ năng xử lý tình huống và tinh thần trách nhiệm của sinh viên trong công tác PCCC. Tuy nhiên, công tác tuyên truyền vẫn còn mang tính thời điểm, chưa được tổ chức thường xuyên và đồng bộ giữa các cơ sở giáo dục.

Nguyên nhân của những hạn chế

- *Thiếu chương trình giáo dục chính khóa:* Hiện nay, nội dung PCCC & CNCH chủ yếu được lồng ghép vào một số môn học hoặc hoạt động ngoại khóa, chưa trở thành chương trình đào tạo chính thức và xuyên suốt.

Thời lượng giảng dạy còn ít, nội dung chưa thống nhất và thiếu tính thực hành, dẫn đến sinh viên khó hình thành kỹ năng thực tế.

- *Thiếu cơ sở vật chất và trang thiết bị:* Nhiều trường học và khu lưu trú sinh viên chưa được đầu tư đầy đủ như: Hệ thống báo cháy tự động; Thiết bị chữa cháy; Thiết bị thoát hiểm; Dụng cụ cứu hộ cứu nạn. Điều này ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng xử lý sự cố khi cháy nổ xảy ra.

- *Ý thức chấp hành của sinh viên chưa cao:* Một bộ phận sinh viên còn chủ quan trong việc: Sử dụng thiết bị điện, Sạc điện thoại qua đêm, Nấu ăn trong phòng trọ, Không kiểm tra nguy cơ cháy nổ. Nhận thức chưa đầy đủ về hậu quả của cháy nổ là nguyên nhân dẫn đến các hành vi vi phạm quy định an toàn PCCC.

3. Đề xuất giải pháp nâng cao nhận thức của sinh viên về phòng cháy chữa cháy và cứu nạn cứu hộ

Để nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm và kỹ năng thực hành của sinh viên về công tác phòng cháy chữa cháy và cứu nạn cứu hộ, cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp mang tính thiết thực, phù hợp với điều kiện thực tế tại các cơ sở giáo dục hiện nay.

Thứ nhất, tăng cường tuyên truyền và giáo dục pháp luật: Các trường học cần phối hợp thường xuyên với lực lượng Cảnh sát PCCC để: Tổ chức tập huấn định kỳ, Xây dựng mô hình "Trường học an toàn PCCC", Tuyên truyền pháp luật về PCCC, Tổ chức diễn tập thực tế. Hoạt động tuyên truyền cần đa dạng về hình thức, gần gũi với sinh viên và chú trọng thực hành trải nghiệm. Theo đó, cần thiết đẩy mạnh công tác tập huấn và diễn tập thực hành, bên cạnh việc học lý thuyết, các cơ sở giáo dục cần tổ chức định kỳ các buổi diễn tập phòng cháy chữa cháy và cứu nạn cứu hộ để sinh viên được trực tiếp trải nghiệm các tình huống giả định. Nội dung thực hành có thể bao gồm sử dụng bình chữa cháy, kỹ năng thoát hiểm trong môi trường có nhiều khói, sơ cứu người bị nạn và xử lý các tình

huống cháy nổ tại ký túc xá hoặc giảng đường. Việc kết hợp giữa lý thuyết và thực hành sẽ giúp sinh viên nâng cao kỹ năng ứng phó, hạn chế tâm lý hoảng loạn khi xảy ra sự cố thực tế.

Thứ hai, tích hợp PCCC vào chương trình học chính khóa: Đây là giải pháp mang tính chiến lược và lâu dài. Các trường đại học cần: Đưa nội dung PCCC & CNCH vào chương trình đào tạo bắt buộc, Kết hợp giữa lý thuyết và thực hành, Tổ chức đánh giá kỹ năng định kỳ. Nội dung học tập nên tập trung vào: Luật PCCC, Kỹ năng thoát hiểm, Sơ cứu ban đầu, Sử dụng thiết bị chữa cháy, Kỹ năng ứng phó tình huống khẩn cấp.

Thứ ba, đầu tư trang thiết bị và cơ sở vật chất: Các cơ sở giáo dục cần tăng cường đầu tư: Bình chữa cháy, Hệ thống báo cháy tự động, Thiết bị cứu hộ, Đèn thoát hiểm, Hệ thống sprinkler. Việc trang bị đồng bộ sẽ giúp nâng cao hiệu quả phòng ngừa và xử lý cháy nổ.

Thứ tư, đẩy mạnh truyền thông số: Hiện nay trong thời đại công nghệ số, việc sử dụng các nền tảng trực tuyến như: Facebook, TikTok, YouTube, Website trường học để tuyên truyền kiến thức PCCC sẽ giúp tiếp cận sinh viên hiệu quả hơn. Qua đó có thể tổ chức dưới các hình thức như: Video hướng dẫn kỹ năng, Cuộc thi thiết kế poster, Tình huống mô phỏng cháy nổ, Các chiến dịch truyền thông trực tuyến.

Thứ năm, nâng cao vai trò phối hợp giữa nhà trường và cơ quan chức năng: Các trường học cần phối hợp chặt chẽ với: Phòng Cảnh sát PCCC & CNCH, Chính quyền địa phương, Chủ nhà trọ sinh viên để nhằm tăng cường kiểm tra, giám sát và xử lý vi phạm về an toàn PCCC.

KẾT LUẬN

Công tác PCCC & CNCH có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc bảo vệ tính mạng, tài sản và xây dựng môi trường học tập an toàn cho sinh viên. Thực tế tại tỉnh Vĩnh Long cho thấy nhận thức và kỹ năng của sinh viên về PCCC vẫn còn nhiều hạn chế; cơ sở vật chất và công tác tuyên truyền chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu thực tiễn.

Để nâng cao hiệu quả công tác này, cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp như tăng cường giáo dục pháp luật, tổ chức thực hành thường xuyên, đầu tư trang thiết bị hiện đại, phát triển truyền thông số và tích hợp nội dung PCCC vào chương trình học chính khóa. Thay vì những con số khô khan, việc đưa phòng cháy chữa cháy vào trường học hiện nay giống như trang bị "bộ giáp kỹ năng" cho học sinh và sinh viên hiểu biết hơn về công tác PCCC qua các buổi lồng ghép hoặc tích hợp cụ thể trong các môn học như Tự nhiên và Xã hội, Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Giáo dục Kinh tế và Pháp luật hoặc các buổi hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp của học sinh THCS và THPT, đối với các Trường Đại học – Cao đẳng việc tích hợp cần mang tính chuyên sâu và gắn liền với môi trường học tập như môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Pháp luật đại cương, kỹ năng mềm cho sinh viên.

Việc nâng cao nhận thức và kỹ năng PCCC cho sinh viên không chỉ góp phần giảm thiểu nguy cơ cháy nổ mà còn xây dựng ý thức trách nhiệm, tinh thần chủ động và kỹ năng sinh tồn cần thiết cho thế hệ trẻ trong xã hội hiện đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

A. Văn bản quy phạm pháp luật

Ban Bí thư Trung ương Đảng. (2015). *Chỉ thị số 47-CT/TW về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng cháy, chữa cháy*.

Chính phủ. (2017). *Nghị định số 83/2017/NĐ-CP quy định về công tác cứu nạn, cứu hộ của lực lượng phòng cháy và chữa cháy*.

Chính phủ. (2021). *Quyết định số 1492/QĐ-TTg về ban hành Kế hoạch thực hiện Kết luận số 02-KL/TW ngày 18/5/2021 của Ban Bí thư về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 47-CT/TW về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng cháy, chữa cháy*.

Chính phủ. (2025). *Nghị định số 105/2025/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Phòng cháy và chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ*.

Quốc hội. (2024). *Luật Phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ số 55/2024/QH15*.

Thủ tướng Chính phủ. (2020). *Quyết định số 630/QĐ-TTg về ban hành Kế hoạch thực hiện Nghị quyết số 99/2019/QH14 của Quốc hội về tiếp tục hoàn thiện, nâng cao hiệu lực, hiệu quả thực hiện chính sách, pháp luật về phòng cháy và chữa cháy*.

Thủ tướng Chính phủ. (2023). *Chỉ thị số 01/CT-TTg về tăng cường công tác phòng cháy, chữa cháy trong tình hình mới*.

B. Giáo trình, sách, tài liệu nghiên cứu

Ban Bí thư Trung ương Đảng. (2021). *Kết luận số 02-KL/TW về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 47-CT/TW về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng cháy, chữa cháy*.

Bộ Công an. (2023). *Báo cáo tổng kết công tác phòng cháy chữa cháy và cứu nạn cứu hộ tại tỉnh Vĩnh Long năm 2023*. Phòng Cảnh sát PCCC và CNCH Công an tỉnh Vĩnh Long.

Đán, Đ. H. (Chủ biên). (2020). *Nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước trong lĩnh vực phòng cháy và chữa cháy* [Đề tài khoa học cấp Nhà nước]. Trường Đại học Phòng cháy chữa cháy, Hà Nội, Việt Nam.

Hoàng, N. H. (2011). *Xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực phòng cháy và chữa cháy* [Đề tài khoa học cấp Trường]. Trường Đại học Phòng cháy chữa cháy, Hà Nội, Việt Nam.

Thủy, V. T. T., & Hoàng, N. H. (2012). *Nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước trong lĩnh vực phòng cháy chữa cháy đối với chung cư cao tầng trên địa bàn thành phố Hà Nội theo chức năng của lực lượng cảnh sát phòng cháy chữa cháy* [Đề tài khoa học cấp Cơ sở]. Trường Đại học Phòng cháy chữa cháy, Hà Nội, Việt Nam.

C. Danh mục các trang thông tin điện tử

Cảnh sát Phòng cháy và chữa cháy. (2026). *Vĩnh Long triển khai các văn bản liên quan đến lực lượng dân phòng, truyền tin báo cháy và ứng dụng Báo cháy 114*. https://canhsatpccc.gov.vn/vi/news/trang-dia-phuong/vinh-long-trien-khai-cac-van-ban-lien-quan-den-luc-luong-dan-phong-truyen-tin-bao-chay-va-ung-dung-bao-chay-114-5618

Công an tỉnh Vĩnh Long. (2025). *Số liệu công tác phòng, chống cháy nổ trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long năm 2025*. https://congan.vinhlong.gov.vn/thong-tin-thong-ke/so-lieu-cong-tac-phong-chong-chay-no-tren-dia-ban-tinh-vinh-long-nam-2025-1108.html

VNPT iAlert. (n.d.-a). *Các loại bình chữa cháy và cách sử dụng*. https://vnptialert.com.vn/cac-loai-binh-chua-chay-va-cach-su-dung/

VNPT iAlert. (n.d.-b). *Thang dây thoát hiểm theo chiều dài và mục đích sử dụng*. https://vnptialert.com.vn/thang-day-thoat-hiem-theo-chieu-dai-va-muc-dich-su-dung/

VNPT iAlert. (n.d.-c). *Tổng quan về hệ thống sprinkler*. https://vnptialert.com.vn/tong-quan-ve-he-thong-sprinkler